

Nová škola a nová výchova v nové Evropě – rok 1918 a otázka reformy vzdělávání a výchovy v meziválečném období

V dňoch 20. a 21. 9. 2018 sa v Prahe konala medzinárodná konferencia s výstižným názvom „*Nová výchova a nová škola v nové Evropě*“ – rok 1918 a otázka reformy vzdělávání a výchovy v meziválečném období. Konferenciu usporiadalo Národní pedagogické muzeum J. A. Komenského v Prahe v spolupráci s Fakultou přírodovědně-humanitní a pedagogickou Technické univerzity v Liberci a Pädagogische Hochschule Zürich. Konferencia sa konala pod záštitou Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy Českej republiky, ktoré ju spoločne so Senátom parlamentu Českej republiky aj podporilo.

Cieľom konferencie bolo analyzovať reformné medzivojnové pedagogické dianie rozdelené v šiestich základných okruhoch s viacerými podtémami: (1) *Koncepcia reformy výchovy a spoločnosti v novovzniknutých európskych štátoch* (Národné, nadnárodné a všeobecne humanistické, politické a náboženské argumenty v diskusiách o výchovných modeloch. Koncepty telesnej, umeleckej a osobnostnej výchovy – vyváženosť výchovy tela, ducha a duše v jednotlivých vzdelávacích konceptoch. Eugenické koncepty a „zdravá výchova“. Škola oporou národného a mnohonárodného štátu. Rola náboženského presvedčenia a význam náboženských obcí v otázke výchovy a vzdelávania. (2) *Premena pedagogickej vedy a „pedagogický transfer“ medzi európskymi krajinami a Spojenými štátmi americkými a medzi kultúrne, národnostne a nábožensky odlišnými skupinami v mnohonárodnostných štátoch* (Rola pedagogických výskumných ústavov, učiteľských spolkov, pedagogických spoločností a ďalších inštitúcií a komunít). (3) *Sociálna emancipácia ako cieľ vzdelávania a výchovy a rola školy v sociálnej otázke* (Rozvoj dievčenského školstva a koedukácia, vzdelávanie žien). (4) *Modernizácia vyučovacieho procesu* (Úloha didaktických pomôcok, učebníc a nových didaktických postupov a pedagogických a psychologických výskumov. Architektúra a vnútorné vybavenie školských budov). (5) *Národná osveta, výchova dospelých a výchova v rodine* (Význam osvety v procese demokratizácie spoločnosti. Premena generačného spolužitia a úlohy rodiny v nových výchovných systémoch. (6) *Rozvoj školskej sústavy v novovzniknutých štátoch vrátane odborných a špeciálnych škôl* (Nové základné školy a univerzity, odborné, umelecké, vojenské a inak špecializované školy. Špeciálne školstvo pre mentálne a zdravotne postihnutých).

Širokospektrálne zameranie konferencie „prilákalo“ odborníkov z juhovýchodnej, strednej ako aj západnej Európy. V prvý deň konferencie, v rámci jej slávnostného otvorenia v priestoroch Veľkého sálu Senátu Českej republiky, vystúpili so svojimi prejavmi: Petr Šilar (senátor Parlamentu Českej republiky), Jindřich Fryč (štátny tajomník Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy Českej republiky), Markéta Pánková (riaditeľka Národ-

ného pedagogického múzea a knižnice J. A. Komenského v Prahe), Jan Picek (dekan Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci) a Andreas Hoffmann-Ocon (profesor Pädagogische Hochschule Zürich).

Nasledovalo plenárne prezentovanie príspevkov účastníkov rozdelených do dvoch sekcií: Lucien Criblez (Universität Zürich), Carole Groppe (Helmut-Schmidt Universität Hamburg), Tomáš Kasper (Technická univerzita v Liberci), Mars Depape (Catholic University of Leuven), Andreas Hoffmann-Ocon, Norbert Grube, Andrea De Vincenti (Pädagogische Hochschule Zürich), Vucina Zorić (University of Montenegro, Podgorica), Ehrenhard Skiera (Universität Flensburg), Simonetta Polenghi (Università Cattolica del Sacro Cuore, Milan), Henning Schluß a Caroline Vicentini (Universität Wien), Edvard Protner (University of Maribor), Karel Rýdl (Univerzita Pardubice), Dana Kasperová (Technická univerzita v Liberci), Kateřina Korábková (Univerzita Pardubice), Josef Märč (Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem), Marek Wiesenganger (Trnavská univerzita v Trnave), Snježana Šušnjara (University of Sarajevo), Dorota Pauluk a Dominika Jagielska (Uniwersytet Jagielloński Kraków), Magdaléna Šustová (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského), Pavla Koritenská (Muzeum východních Čech v Hradci Králové), Milena Lenderová (Univerzita Pardubice).

Súčasťou prvého dňa konferencie bol spoločenský večer, na ktorom v priestoroch Národného pedagogického múzea a knižnice J. A. Komenského v Prahe, bola profesorovi Jürgenovi Oelkersovi z Univerzity Zürich, udelená Medaila J. A. Komenského. Následne bol spoločenský večer, veľmi autenticky so zameraním samotnej konferencie, obohatený o koncert hudobného zoskupenia Hot Sisters.

Druhý deň konferencie prebiehal v priestoroch Spoločenského sálu a Prednáškovkej miestnosti Národného pedagogického múzea a knižnice J. A. Komenského, kde svoje príspevky odprezentovali: Bélla Pukánszky (University of Szeged), Gerald Grimm (Alpen-Adria-Universität Klagenfurt), Wilfried Göttlicher (Universität Wien), Esther Berner a Julia Kurig (Helmut-Schmidt-Universität Hamburg), Stefka Batinić (Croatian School Museum Zagreb), Suzana Miovska-Spaseva (Ss. Cyril and Methodius University in Skopje), Janina Kostkiewicz (Uniwersytet Jagielloński Kraków), Blanka Kudláčová (Trnavská univerzita v Trnave), András Nemeth (Eötvös Loránd University Budapest), Alexander Maier (Universität des Saarlandes Saarbrücken), Beatrix Vincze (Eötvös Loránd University Budapest), Jan Šimek (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského), Mirek Němec (Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem), Michal Šerák (Univerzita Karlova v Praze), Eduard Lukáč (Prešovská univerzita v Prešove), Janka Štulrajterová (Univerzita Komenského v Bratislave), Katarína Mayer (Prešovská univerzita v Prešove), Vladimír Frk a Martina Lenhardtová (Prešovská univerzita v Prešove), Ivana Šuhajdová (Trnavská univerzita v Trnave), Mária Potočárová (Univerzita Komenského v Bratislave), Helena Kovářová (Muzeum Komenského v Přerově), Kateřina Bezdíčková (Univerzita Karlova v Praze), Jana Bartošová (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského).

Na konferencii vystúpili účastníci zo 14 krajín (Česká republika, Švajčiarsko, Nemecko, Belgicko, Čierna Hora, Taliansko, Rakúsko, Slovinsko, Slovensko, Bosna a Hercegovina, Poľsko, Maďarsko, Chorvátsko a Macedónsko), z 23 univerzít.

Všetky odprezentované príspevky budú publikované v špeciálnych číslach časopisu *Historia scholastica*.

Konanie konferencie v roku 2018 malo významný spomienkový charakter s pripomenutím si dôležitých udalostí dnes dvoch samostatných národov, ktorých spoločná história do značnej miery prispela k budovaniu ich súčasnej podoby.

Ivana Šuhajdová